

Manner-Suomen ESR-ohjelman valtakunnallinen hankehaku toimintalinjassa 4

Jäsenvaltioiden ja alueiden välinen yhteistyö hyvien käytäntöjen etsimiseksi ja levittämiseksi

Hakuaika 19.5. - 1.7.2010

Euroopan sosiaalirahaston toimintalinja 4:ssä toteutetaan kansainvälistä yhteistyötä viranomaisten ja alueiden kesken sekä alueellisten, temaattisten ja kansallisten verkostojen kesken. Toimintalinjan päämääränä on eurooppalaisen yhteistyön lisääminen työvoima-, koulutus- ja elinkeinopolitiikassa. Toimintalinja 4 on jakautunut kahteen valtakunnalliseen kehittämisohjelmaan: työperusteisen maahanmuuton edistäminen sekä hyvien käytäntöjen etsiminen ja levittäminen.

Hyvien käytäntöjen etsiminen ja levittäminen -kehittämisohjelmassa voidaan jatkaa esimerkiksi EQUAL-yhteisöaloitteen kaltaista kansainväliseen yhteistyöhön nojautuvaa kumppanuustoimintaa. Yhteistyöllä tuotetaan lisäarvoa suomalaiseen työvoima-, elinkeino- ja koulutuspolitiikkaan. Tavoitteena on uusien näkökulmien ja ratkaisuvaihtoehtojen etsiminen jäsenvaltioiden kohtaamiin yhteisiin ongelmiin sekä inhimillisten voimavarojen kehittäminen kussakin jäsenmaassa yhteisten oppimisprosessien kautta. Lisäksi tavoitteena on synnyttää virallisia ja epävirallisia verkostoja sekä kehittää asiantuntijoiden työkäytäntöjä ja -taitoja. Kaikilla tavoitteilla vahvistetaan eurooppalaista ulottuvuutta Lissabonin strategian tavoitteisiin pyrittäessä.

Hyvällä käytännöllä tarkoitetaan uutta, entistä tehokkaampaa ja tuloksellisempaa toimintatapaa, jota voidaan soveltaa Suomessa. Hyviä käytäntöjä voidaan siis lähteä etsimään Suomen lähtökohdista käsin. Toisaalta suomalaisia hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja voidaan myös viedä ja levittää muihin maihin.

Hyvien käytäntöjen etsimiseen ja levittämiseen liittyvällä kansainvälisellä yhteistyöllä tulee olla yhteydet Suomessa kansallisesti käynnissä olevaan ESR-toimintaan.

Kohderyhmänä kehittämisohjelmassa ovat hyvien käytäntöjen etsimiseen ja kansainvälisten kokemusten vaihtoon liittyvät kumppanuudet (alueelliset, temaattiset ja

kansalliset verkostot). Yksittäisiin henkilöihin kohdistuvat toimenpiteet eivät tässä kehittämissohjelmassa ole mahdollisia.

Teemat

Ohjelmakaudella 2007–2013 ESR:n kansainvälisen yhteistyön ja hyvien käytäntöjen etsiminen ja levittäminen -kehittämissohjelman sisällöksi valittiin kaksi ajankohtaista teemaa, joihin hankkeita haetaan:

1. Äkillinen rakennemuutos
2. Demografiset muutokset

Äkillinen rakennemuutos

Äkillisen rakennemuutoksen alueella tarkoitetaan sellaista seutukuntaa, jolla perinteinen yritystoiminta on supistunut merkittävästi tai on kokonaan loppumassa. Rakennemuutos voi olla myös klusteri- tai sektorikohtainen.

Rakennemuutos koskettaa yhä useammin Suomessa perinteisten toimialojen lisäksi myös niitä tutkimus- ja kehittämistoimintaan panostaneita toimialoja ja kasvukeskuksia, joiden varaan Suomen talous ja kilpailukyky on rakentunut. Rakennemuutokseen reagoitaessa tavoitteena on toteuttaa korvaavia työpaikkoja aikaansaavia toimenpiteitä nopeasti ja tehokkaasti.

Kansainvälisen yhteistyön kautta voidaan vaihtaa kokemuksia, tietoa ja olemassa olevia hyviä käytäntöjä mutta näkökulman tulisi olla myös yhteisessä kehittämistyössä. Kansainvälisessä yhteistyössä voidaan kehittää esimerkiksi ennakoitavilaineita rakennemuutosalueiden riskien tunnistamiseksi ja ennaltaehkäisemiseksi. Jäsenvaltioiden välisen yhteistyön avulla voidaan tietenkin tehdä myös monenlaisia vertailuja eri maiden rakennemuutosalueiden kesken sekä vaihtaa kokemuksia ja selvittää minkälaisia keinoja ja toimintamalleja eri maissa on kehitetty rakennemuutoksen tuomien ongelmien korjaamiseksi, minkätyyppisiä yhteistyöverkostoja (valtion viranomaiset, kunnat, kehittämissyhtiöt, rakennemuutosyritykset, työntekijöiden edustajat sekä korvaavia työtilaisuuksia luovat yritykset) eri maissa on rakennemuutosalueille syntynyt ja minkälaiset roolit eri toimijoilla tilanteessa on.

Tärkeätä on myös analysoida, mitkä ovat olleet rakennemuutoksesta johtuvien ongelmien ratkaisemisen kannalta keskeiset tekijät, ja kehittää yhteisesti hyviä käytäntöjä, toimintamalleja ja palvelujärjestelmiä niiden pohjalta.

Hankkeiden kansainvälisessä yhteistyössä toteutettavia toimia voivat olla esimerkiksi

- rakennemuutoksen alue-, klusteri- tai sektorikohtaisten ennakkointimenetelmien kehittäminen,
- rakennemuutokseen kehitettyjen, erityisesti osaamis- ja palvelujärjestelmiin liittyvien toimintamallien vertailu ja kehittäminen ja
- rakennemuutokseen kehitettyjen toimenpiteiden seurantaan ja vaikuttavuuteen liittyvien menetelmien arviointi ja kehittäminen.

Demografiset muutokset

Suomen demografiselle tilanteelle tunnusomaista on väestön voimakas ikääntyminen. Ikääntyminen ja eläköityminen johtavat huoltosuhteen muutokseen ja työvoiman määrän vähenemiseen. Suomessa on jo seutuja, joilla työikäistä väestöä ei riitä kaikkiin tehtäviin. Työvoiman ikääntyminen, maan sisäinen muuttoliike ja maahanmuutto kohtelevat maan eri alueita hyvin eri lailla ja aiheuttavat toisaalta työttömyyttä, työvoiman kohtaanto-ongelmia ja osin jopa työvoimapulaa työikäisen väestön määrän vähentyessä.

Suomen suotuisan taloudellisen kehityksen kannalta keskeistä olisi löytää keinoja työurien pidentämiseksi sekä nuorten ja vastavalmistuneiden työllistämiseksi nopeasti työmarkkinoille. Tärkeätä olisi myös saada olemassa oleva työvoimareservi käyttöön sekä työllistää erityisryhmät, esimerkiksi maassa jo olevat maahanmuuttajat. Onnistuneiden maahanmuuttotoimien avulla tulisi turvata maahanmuuttajien työllistyminen ja osaavan työvoiman saatavuus myös jatkossa työvoimapulasta kärsivillä alueilla ja aloilla.

Kansainvälistä yhteistyötä voidaan hyödyntää väestöllisten muutosten ja siitä aiheutuvien kehittämistarpeiden kartoittamisessa ja niihin vastaamisessa. Kansainvälisen yhteistyön avulla voidaan saada kokemuksia ja hyviä käytäntöjä eri maista keinoista, joilla ikääntyvät pysyvät työssä pidempään, esimerkiksi ikäjohtaminen ja joustavat työjärjestelyt. Jäsenvaltioiden yhteistyössä voidaan myös kehittää hyviä käytäntöjä ja toimintamalleja nuorisotyöttömyyden alentamiseksi ja nuorten saamiseksi työmarkkinoille. Suomi voisi myös hyötyä muiden, jo pidempään maahanmuuttokysymyksen kanssa työskennelleiden jäsenvaltioiden kokemuksista maahanmuuttoon liittyvissä asioissa. Jäsenvaltioiden yhteistyönä voidaan kehittää esimerkiksi erilaisia ennakkointivälineitä sekä palvelu- ja toimintamalleja väestöllisiin muutoksiin.

Hankkeiden kansainvälisessä yhteistyössä toteutettavia toimia voivat olla esimerkiksi

- työvoiman ikääntymisestä johtuvien osaamisen päivittämiseen ja työssäjaksamiseen sekä työurien pidentämiseen tähtäävien

- toimintamallien kartoittaminen ja kehittäminen, esimerkiksi elinikäisen oppimiseen, ikäjohtamiseen ja joustaviin työjärjestelyihin liittyvät hyvät käytännöt,
- olemassa olevan työvoimareservin työmarkkinoille saamiseen tähtäävien palvelujärjestelmien ja toimintamallien kartoittaminen ja kehittäminen, esimerkiksi erityisryhmien työllistyminen (vammaiset, vajaakuntoiset, maahanmuuttajat), syrjäytyneiden tai syrjäytymisuhan alla olevien työllistymistoimet,
 - nuorisotyöttömyyden alentamiseen ja nuorten nopeaan työllistymiseen tähtäävien toimenpiteiden kartoitus ja kehittäminen sekä
 - työvoiman kohtaanto-ongelmiin liittyvien ennakoitumallien vertailu ja kehittäminen.

Toteutus

Hankkeissa tulee kiinnittää huomiota erityisesti kansainvälisen yhteistyön tuottamaan hyötyyn sekä hyvien käytäntöjen etsimiseen ja levittämiseen.

Hankkeet toteutetaan kumppanuuden periaatteella siten, että niiden toiminnalla on yksittäisen organisaation tarpeita laajempi näkökulma. ESR-hankkeissa hakijoita voi olla yksi tai useampi siten, että tukea voidaan myöntää yhdelle tuensaajalle (pääsääntö) taikka usealle tuensaajalle yhteisvastuullisesti. Mahdollista on myös tuen siirto. (Laki eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta 1652/2009).

Hankkeet voivat olla luonteeltaan joko alueellisia tai sektoraalisia. Lisäksi hankkeissa tulee olla partneri vähintään yhdestä muusta EU-jäsenvaltiosta. Kansainvälisen partnerin ei tarvitse saada toimintaansa ESR-rahoitusta, mutta sen on pystyttävä vastaamaan itse omista toimintaansa liittyvistä kustannuksista.

Hakuvaiheessa hankkeilta ei edellytetä kansainvälisen kumppanuussopimuksen olemassaoloa, mutta toivottavaa olisi että hankkeilla olisi esittää vapaamuotoinen aiesopimus kansainväliseltä partnerilta jo hakemuksen liitteenä. Hankehakemuksesta tulee joka tapauksessa käydä selkeästi ilmi kansainväliset kumppanit, niiden rooli hankkeen toteutuksessa sekä kansainvälisen yhteistyön tuoma lisäarvo hankkeelle.

Hankehakemuksissa kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, miten hankkeen aikana saatua tietoa, tuloksia ja löydettyjä hyviä käytäntöjä tullaan hyödyntämään ja levittämään laajemmin sekä hankkeen aikana että sen päätyttyä.

Nyt järjestettävän haun kokonaisrahoitus, joka sisältää sekä kansallisen että EU-osuuden on noin 3,5 miljoonaa euroa.

Hankkeet voivat kestää korkeintaan kolme vuotta.

Hakemukset tulee täyttää EURA2007-järjestelmässä osoitteessa www.eura2007.fi sekä toimittaa virallisesti allekirjoitettuna viimeistään määräaikaan 1.7.2010 klo 16.15 mennessä osoitteeseen työ- ja elinkeinoministeriö, PL 32, kirjaamo, 00023 Valtioneuvosto. Käyntiosoite: Aleksanterinkatu 4, Helsinki. Kuoreen tunnus "ESR kv-hanke / Varpu Taarna".

Arviointiperusteet

Hankkeiden valinnassa käytetään Manner-Suomen ESR-ohjelman seurantakomitean hyväksymiä välttämättömiä ja yleisiä valintaperusteita.

Yleisiä valintaperusteita painotetaan valinnoissa seuraavasti:

1. Projektisuunnitelman toteutuskelpoisuus ja tarve	30 %
2. Projektin toteuttajan taloudelliset edellytykset ja projektin resurssit	20 %
3. Projektin toteuttajan osaaminen ja kokemus	20 %
4. Projektin toteuttajan verkostot ja yhteys sidosryhmiin	20 %
5. Projektin välittömät ja välilliset työllisyysvaikutukset	10 %

Erityisiä valintaperusteita hyvien käytäntöjen etsiminen ja levittäminen – kehittämisohjelmassa ovat:

- A. Kumppanuuden toteutuminen
- B. Kansainvälisen toiminnan tuoma lisäarvo,
- C. Hyvien käytäntöjen etsimiseen, levittämiseen ja juurruttamiseen kohdistuvien toimien tehokkuus.

A. Kumppanuuden toteutuminen

- miten kumppanuuden rakenne on perusteltu
- ovatko kumppanuudessahankkeen toiminnan kannalta keskeiset toimijat mukana
- mitkä ovat kumppanien konkreettiset roolit ja suunnitellut toimet

B. Kansainvälisen toiminnan tuoma lisäarvo

- miten kansainvälisen yhteistyön tuoma lisäarvo on perusteltu sekä miten se edistää hankkeen tavoitteita ja hankkeen omaa toimintaa

C. Hyvien käytäntöjen etsimiseen, levittämiseen ja juurruttamiseen kohdistuvien toimien tehokkuus

- miten mahdolliset haettavan hyvän käytäntönnön tarvitsijat on tunnistettu tai tunnistetaan
- miten realistisia ja tarkoituksenmukaisia hyvien käytäntöjen etsimisen, levittämisen ja juurruttamisen keinot ovat
- miten eri kumppanien roolit hyvien käytäntöjen etsimisessä, levittämisessä ja juurruttamisessa on määritelty ja perusteltu

Kansainvälisten kumppanien haku

www.rakennerahastot.fi -sivujen toimintalinja 4:n kansainvälisen yhteistyön sivuille kerätään tietoa muiden jäsenmaiden kansainvälisten yhteistyöhankkeiden hakuajoista sekä mahdollisista partnerihausta maittain. Myös komission osittain rahoittaman Transnationality-verkoston sivuille (www.transnationality.eu) on tulossa tietoa eri jäsenmaiden kansainvälisestä yhteistyöstä. Sieltä on saatavissa lista, jossa on kaikkien jäsenmaiden kansainvälisen yhteistyön Contact point -yhdyshenkilöiden yhteystiedot.

Lisäksi on olemassa joitakin tietokantoja, joista hankkeet voivat etsiä partnereita, esimerkiksi www.transnational-toolkit.eu.

Lisätietoja

Ylitarkastaja Varpu Taarna, työ- ja elinkeinoministeriö, puh. 050 3960082 tai varpu.taarna@tem.fi sekä ylitarkastaja Ritva Hakkarainen, 050 396 0080 tai ritva.hakkarainen@tem.fi.